

Verksamhetsberättelse 2013

2014-01-08

Förord

Nätverket Olja & Gas har sedan starten 2001 arrangerat ett antal seminarium per år i syfte att skapa en plattform för utbyte och diskussioner kring frågor relaterade till de fossila bränslena. Seminarierna har varit uppskattade med många intressanta talare och givande diskussioner. Nätverket har under året fått ett sextiototal nya medlemmar. Det är glädjande att se att nya medlemmar kontinuerligt ansluter sig till nätverket.

NOG har under 2013 arrangerat sex stycken seminarier.

På NOG:s hemsida finns delar av referat och presentationer från de seminarier och studieresor som nätverket anordnat. Kalendarier uppdateras kontinuerligt med datum för och information om kommande seminarier och det finns dessutom information och nyheter relaterade till olja, gas, kol och andra energirelaterade ämnen.

NOG fortsätter sitt arbete med kunskapsspridning om försörjningstrygghet, olja och gas under 2014.

Nätverkets huvudfinansiär är:

Energimyndigheten

Partners under 2013 var:

Preem Petroleum

Nynas

Statoil Sverige

Göteborg Energi

Vattenfall

Swedegas

ÅFORSK

Innehållsförteckning

Nätverkets inriktning och syfte	4
Bakgrund	4
Nätverkets övergripande syften	4
Seminarier under 2013	5
Globala energimarknader i förändring	6
Energisituationen i Baltikum och Polen.....	6
Oljetrading.....	7
Perspektiv på framtidens oljeanvändning.....	8
Kinas växande energibehov	8
Sveriges gasförsörjning idag och imorgon.....	9
Medlemsantal	10
Hemsidan www.nog.se.....	10
Industriella Partners	10

Nätverkets inriktning och syfte

Bakgrund

De fossila bränslena, särskilt oljan, har en avgörande betydelse för landets energiförsörjning trots de satsningar på alternativ för att minska importberoende och värna miljön som skett under de senaste decennierna. Oljans funktion i samhället är flerfaldig; dels som råmaterial till petroleum- och plastindustrierna, och dels till drivmedel. Alternativ i form av t.ex. förnybar el i plug-in-hybrider eller biodrivmedel finns, men ännu inte i någon större utsträckning i volym och utbyggd infrastruktur. Inom överskådlig tid kommer de fossila bränslena fortsätta att vara nödvändiga för Sveriges energiförsörjning.

Nätverkets övergripande syften

Vårt samhälle och välfärd är starkt beroende av tillgång på energi i olika former. Kunskap om alla tillgängliga energiförsörjningsalternativ är således i högsta grad en riksangelägenhet. Nätverket Olja & Gas har två övergripande syften.

Syfte 1: Underlag för en bred energipolitisk debatt

Nätverket skall bidra till att ta fram objektivt underlag för en bred energipolitisk debatt. Det är nödvändigt att oljans och gasens betydelse för viktiga samhällsfunktioner är känd och att värdefull kunskap om olja, gas och kol bevaras och utvecklas. Det gäller även i rådande situation då samhällets fokus sedan många år varit helt inriktad på förnyelsebara energikällor. Energislagen låter sig olika lätt substitueras. Det handlar om såväl betydande kostnader som det faktum att vissa förändringar tar betydligt längre tid att genomföra än andra. De tillgängliga alternativens tekniska möjligheter och de kostnader som förknippas med dem måste bli kända. Detta gäller även hushållnings- och besparingsalternativens praktiska och ekonomiska konsekvenser. Förändringarna i teknik och infrastruktur måste bevakas.

Syfte 2: Försörjningstrygghet och beredskap

Sårbarheten hos det moderna samhället diskuteras normalt endast sporadiskt. Störningar i elförsörjning och telekommunikationer blir varje vinter ett flitigt diskuterat ämne i samband med snöfall främst i landets sydligare delar. Däremot tas den underliggande tillgången på energi för given. Internationella kriser kan dock rubba energisystemet i grunden. Trender i energiefterfrågan liksom såväl förutsebara och oförutsebara förändringar i utbudet kan påverka oss på ett avgörande sätt. Risken att vi skall få uppleva allvarliga störningar i energisystemet kan inte uteslutas. Nätverket skall således verka för att beredskapsfrågorna inom energiområdet lyfts fram och diskuteras. Framsynthet är viktigt och kräver att en aktiv omvärldsbevakning och analys bedrivs och kommuniceras. Riskerna för energikriser bör belysas på ett icke alarmistiskt sätt så att det skapas en förståelse för behovet av beredskapsåtgärder. Energiberoendet och sårbarheten liksom även lösningarna på problemen delar vi med övriga EU-länder varför det är nödvändigt att diskutera beredskapsfrågorna ur ett EU-perspektiv.

Stockholm, februari 2013

Seminarier under 2013

Under 2013 har sammanlagt sex stycken seminarier anordnats.

Teman har valts efter de frågor som har varit aktuella under året. Frågor som präglade 2013 i medier och debatter var bland annat de globala klimat- och miljöfrågornas utveckling på de olika energislagen, utvecklingen på den internationella. Det diskuterades även kring Ryssland och relationen till Baltikum och Polen efter nya fyndigheter i regionen. Som avslutning på hösten belystes Kinas allt större energibehov och vilka konsekvenser det ger, samt vår egen gasförsörjning i Sverige och vårt beroende och relation till Danmark.

Titlarna för årets seminarier har varit:

- Globala energimarknader i förändring
- Energisituationen i Baltikum och Polen
- Oljetrading
- Perspektiv på framtidens oljeanvändning
- Kinas växande energibehov
- Sveriges gasförsörjning idag och imorgon

Nedan följer korta sammanfattningar av seminarierna. För att ta del av seminariernas presentationer, se NOGs hemsida: www.nog.se

Globala energimarknader i förändring

2013-02-19

Moderatorer:

Staffan Riben, Ordförande NOG

Lars Ekeman, Generalsekreterare Folk och Försvar

Talare:

- *Bo Diczfalusy - Näringsdepartementet*
- *Tor Kartevold – Statoil*
- *Thina Saltvedt – Nordea*
- *Göran Lennmarker – Utrikesutskottet (M)*
- *Kristina Haraldsson – NOG*
- *Peter Rådberg – Försvarsutskottet (MP)*
- *Stefan Ring – Allmänna försvarsföreningen*
- *Allan Widman – Försvarsutskottet (FP)*

Starka krafter påverkar energiförsörjningen i världen. Framtidsscenarierna pekar på en fortsatt kraftig ökning av efterfrågan på energi. Enligt IEA:s huvudscenario i World Energy Outlook 2012, som presenterades i november, ökar efterfrågan till år 2035 med mer än en tredjedel från dagens nivå. Alla energislag ökar i detta scenario, och även om förnybara energislag ökar mest utgör den fossila energins andel av den totala förbrukningen år 2035 fortfarande hela 75 %. Oljeförbrukningen stiger från dagens ca 90 till ca 100 miljoner fat/dag. Behovet av transportbränslen och elektricitet i Kina, Indien och Mellanöstern är några av de starkaste drivkrafterna.

En trend som har fått stor uppmärksamhet är den ökande produktionen av olja och gas i USA. Produktion av s.k. "tight oil", på djupt vatten och av skiffergas är faktorer bakom denna trend. IEA räknar med att USA kan bli världens största oljeproducent omkring år 2020 och att Nordamerika kan bli nettoexportör av olja omkring år 2030. En sådan utveckling ger stora effekter på världens energimarknader och kan också få geopolitiska konsekvenser. När USA inte behöver importera gas i form av LNG påverkas de globala marknaderna med kännbara konsekvenser också i Europa och Ryssland. Samtidigt hörs det röster som hävdar att ökningen i den amerikanska produktionen av olja och gas inte kommer att vara uthållig.

Energisituationen i Baltikum och Polen

2013-04-10

Moderator:

Staffan Riben, Ordförande NOG

Talare:

- *Ambassadör Matthew Bryza, Director of the International Centre for Defense Studies, Estland*
- *Ambassadör Eitvydas Bajarunas, Litauens ambassadör i Sverige*
- *Ambassadör Maija Manika, Lettlands ambassadör i Sverige*
- *Ambassadör Adam Halacinski, Polens ambassadör i Sverige*
- *Ms. Katarzyna Socha, PGNiG Polen*
- *Mr. Ando Leppiman, Deputy Secretary General at Ministry of Economic Affairs and Communications for Estonia*

Baltikum och Polen har tillsammans med en stor del av Europa sedan länge varit beroende av rysk energiexport. På senare tid har den globala gasmarknaden börjat förändras, mycket tack vare stora skiffergasfyndigheter i Nordamerika. Denna utveckling har i sin tur lett till en ökad tillförsel av flytande naturgas (LNG) i Europa och på så sätt givit en ökad grad av diversifiering av den europeiska gasmarknaden.

Okonventionella energiresurser, som skiffergas och skifferolja, har öppnat för nya möjligheter för Polen och Baltikum att öka deras respektive energiförsörjningsgrad. Polen är det land i Europa som har störst tillgångar på skiffergas och kommersiell produktion kan vara i gång inom några fåtal år. Estland upptäckte skifferoljeresurser för några år sedan och extraktion av dessa är redan i gång. Även energimixen för Lettland och Litauen är under förändring. Lettland planerar ett nytt kolkraftverk för att ersätta delar av den naturgasbaserade energisystemet och på så sätt minskas beroendet av importerad gas. Litauen utforskar nya oljefyndigheter i Östersjön liksom möjligheter att extrahera skiffergas.

Seminarier gav en beskrivning av den generella energisituationen i Polen, Estland, Litauen och Lettland. De inbjudna talarna gav sin syn på den nuvarande situationen och pågående projekt samt på framtida planer och energimix. Aspekter kring vad en högre grad av integrering i det europeiska energisystemet liksom högre självförsörjningsgrad kan innebära för dessa länder togs även upp; inte minst vad gäller relationerna till Ryssland.

Oljetrading

2013-05-30

Moderator:

Anders Hall, PwC

Talare:

- *Bjarne Schieldrop, Chief analyst, Commodities Trading & Capital Markets, SEB*
- *Nils-Erik Berg, Manager Trading, Supply, Preem*

Den 68e upplagan av NOG-seminarium hölls den 30 maj vid ÅFs huvudkontor i Solna. Seminariedeltagarna fick en intressant inblick i handeln av olja och vilka mekanismer och aktörer som bidrar till att priset och prisutvecklingen ser ut som den gör idag, även vilka de viktigaste marknadsplatserna för råolja är. Nils-Erik Berg visade bland annat hur processgången ser ut på ett raffinaderi. Som avslutande moment samlades de två talarna för en livlig diskussion och frågestund vilket var väldigt uppskattat.

Perspektiv på framtidens oljeanvändning

2013-09-09

Moderator:

Staffan Riben, Ordförande NOG

Talare:

- *Kjell Aleklett, Professor i Globala Energisystem vid Uppsala Universitet. Ordförande i ASPO International och författare till boken "Peeking at Peak Oil".*
- *Eirik Wærness, Chefsekonom hos Statoil. Ansvarig för Statoils årliga publikation "Energy Perspectives" med perspektiv på tillgång och efterfrågan till 2040. Styrelsemedlem i Norges Bank.*

Kjell Aleklett, professor i Globala Energisystem vid Uppsala universitet inledde seminariet som första talare. Kjell har nyligen lanserat en bok, "Peeking at Peak Oil" där han bland annat belyser sin uppfattning om hur oljeproduktionen avtar och innebörden av detta. Hans föredrag innehöll många tänkvärda insikter och pedagogiska illustrationer, ofta refererande till boken "Peeking at Peak Oil".

Eirik Wærness berättade sin syn på marknadsutvecklingen. Eirik är chefsekonom på Statoil, styrelsemedlem i Norges Bank och ansvarig för Statoils årliga publikation "Energy Perspectives" – med perspektiv på tillgång och efterfrågan till 2040. Eiriks viktigaste ståndpunkt, vilket skilde sig från Kjells, är att det är främst de ekonomiska drivkrafterna och lagarna som kommer styra marknadsutvecklingen med tillgång och efterfrågan.

Kinas växande energibehov

2013-10-17

Moderator:

Staffan Riben, Ordförande NOG

Talare:

- *Magnus Breidne, Projektchef på IVA*
- *David Robinson, Senior Fellow of the Oxford Institute for Energy Studies*
- *Tomas Kåberger, Ordförande i Japan Renewable Energy Foundation. Tidigare generaldirektör för Energimyndigheten*

Magnus Breidne, projektchef på IVA, inledde seminariet med att visa hur landets energianvändning och energimix ser ut idag samt utveckling och prognos för varje energislag. Kina är extremt kolberoende och kommer fortsätta att vara minst 50 % kolberoende fram till 2035. Magnus berörde även hur landet arbetar med att sänka energianvändningen, bl.a. genom "Top 1000 Energy-Consuming Enterprises Program".

David Robinson, Senior Fellow of the Oxford Institute for Energy Studies, talade om landets ökande importbehov och vilka påföljder det får gentemot övriga regioner och energimarknader. Skillnaden mellan Kinas oljekonsumtion och oljeproduktion är stor och för att fylla upp behovet importeras olja. Av den mängd CO₂ som maximalt får släppas ut i atmosfären för att klara 2-gradersmålet kommer Kina med sin enorma kolanvändning stå för två tredjedelar av utsläppen enligt prognoserna. Även behovet av nettoimport kommer öka allt mer, till skillnad mot exempelvis USA och Europeiska Unionen där nettoimporten minskar.

Tomas Kåberger, ordförande i Japan Renewable Energy Foundation och tidigare generaldirektör för Energimyndigheten, avslutade dagens seminarium. Tomas berättade om hur Kina arbetar med förnybara energikällor där vindkraft och solenergi har utvecklats kraftigt de senaste åren och där det finns stora resurser för ytterligare utbyggnad.

Sveriges gasförsörjning idag och imorgon

2013-12-04

Moderator:

Maria Malmkvist, Energigas Sverige

Talare:

- *Lars Gustafsson, Swedegas*
- *Michael Pellijeff, Energimyndigheten*
- *Jess Bernt Jensen, energinet.dk*

Efter en kort introduktion av vår duktiga moderator Maria Malmkvist från Energigas Sverige öppnade Lars Gustafsson, VD för Swedegas upp som första talare. Lars berättade om hur Swedegas arbetar på den svenska gasmarknaden och vilka utmaningar de står inför.

Michael Pellijeff från Energimyndigheten som pratade om försörjningsförordningen för gas och hur EU arbetar med gasfrågor i allmänhet. Michael belyste även hur Energimyndigheten arbetar med riskbedömning och hur risknivåerna skall tillämpas.

Sist ut var Jess Bernt Jensen från energinet.dk som belyste bilden av Danmark som gasproducent, landets leveranser av gas till Sverige och hur framtiden ser ut gällande det dansk-svenska naturgassystemet.

Medlemsantal

Medlemmar i slutet av 2013 var ca 885 st.

Hemsidan www.nog.se

Nätverket Olja & Gas har under 2013 lanserat en helt ny hemsida under adressen www.nog.se som innehåller en enklare layout och mer lättnavigerad än den tidigare versionen. Genom den nya hemsidan skapades bland annat möjligheten att anmäla sig direkt till seminarier via hemsidan. Ett urval av vad som finns tillgängligt på hemsidan listas nedan:

- NOG – hur NOG kom till
- Seminarier – Sammanfattning och talarpresentationer från de flesta seminarier
- Bli medlem i NOG – direktanmälan via Internet
- Medlemmar – organisationer som är representerade i NOG
- Kalendarium för NOG:s aktiviteter under året
- Fakta om olja, gas och kol – fakta, analyser, rapporter med mera
- Nyhetsarkiv – dagsfärska nyheter från världens alla hörn
- Länkar – länkar till myndigheter, företag, organisationer, nyhetsservice och övrigt

Hemsidan fungerar som en informationspunkt för nätverkets medlemmar främst inför och efter seminarium.

Industriella Partners

Nätverket Olja & Gas har ett par industriella partners som anser det viktigt att nätverket lever kvar och vidareutvecklas. Dessa partners har under 2013 varit Göteborg Energi, Nynas, Swedegas, Preem, Statoil och Vattenfall. Under 2013 anordnades ett antal partnerträffar i samband med seminarierna.